

[Riishøj]

elt gav udenrigsministeren udtryk for støtte til USAs konstruktive engagement, som er under voldsom kritik i USA i øjeblikket.

Der var også nogle formuleringer vedrørende Sydafrikas villighed til at overholde disse aftaler, som antyder, at udenrigsministeren tror, at Sydafrika vil overholde dem. Han sagde, at Sydafrika også i handling har vist det. Jeg vil gerne have præciseret, hvad det er for handlinger fra Sydafrikas side, der tyder på, at man betragter disse aftaler med særlig stor alvor. Vi fik en bred gennemgang af det, men vi fik bekræftet grundsynspunktet, at det er med USAs, det er med den vestlige verdens sikkerhedsbriller, disse begivenheder i det sydlige Afrika først og fremmest vurderes fra officielt dansk hold.

Med hensyn til de indre forhold i Sydafrika var der igen tale om en vis uklarhed. På den ene side tager udenrigsministeren klart afstand og tvivler på apartheidregiments villighed til at gennemføre reformer. På den anden side mener udenrigsministeren tilsyneladende, at den neoracisme eller neoapartheidlinje, regimet forsøger at gennemføre for at inddrage andre grupper imod det overvældende flertal af sorte, er udtryk for, at apartheidregimet er kommet til en vis erkendelse. Det kan også være udtryk for en ny strategi, der søger at befæste det hvide mindretalsstyrer ved at inddrage nogle ganske få privilegerede grupper, først og fremmest i storbyområderne, og fordrive og fattiggøre det overvældende flertal af den sorte befolkning, som vokser demografisk, dvs. befolkningsmæssigt, langt hurtigere end de øvrige befolkningsgrupper. Jeg savner en tydelig og utvetydig afstandtagen også fra denne neoapartheidlinje. Det fortjener den.

Går vi over til de danske initiativer og de danske initiativer i nordisk og i FN-sammenhæng, ser vi igen en dobbelthed i udenrigsministerens holdning. På den ene side er vi foregangsland, på den anden side er det tydeligt, at udenrigsministeren er utilfreds med disse såkaldte nationale initiativer, og det er jo velkendt, at alle regeringspartierne stemte imod det beslutningsforslag, som blev vedtaget i folketinget i maj 1984. Der er denne dobbelthed: på den ene side er vi forud, og på den anden side har regeringen stemt imod alle de forslag, der gør, at vi måske er forud. Jeg er ikke så sikker på det, når vi tager den

samlede danske Sydafrikapolitik, men den opfattelse har udenrigsministeren altså.

Det fører over i spørgsmålet om sammenhængen imellem de internationale initiativer og de nationale eller nordiske bidrag, og det fører også over i, hvordan vi reagerer på internationale begivenheder fra dansk side. Vi kender jo økonomiske sanktioner internationalt. Danmark er med i et vestligt sanktionsprogram over for Øst-Vest-handelen, som er meget omfattende, COCOM-bestemmelserne. De er hemmelige, ingen kender dem, men de er dybtgående, og de er effektivt virkende. De er ikke vedtaget i FNs sikkerhedsråd. De er vedtaget regionalt. Og først og fremmest er de vedtaget under amerikansk pres, ofte med vesteuropæisk modvilje, men vi har bøjet os. Disse COCOM-bestemmelser er blevet voldsomt optrappet i de seneste år på grund af begivenhederne i Polen. Altså over for begivenhederne i Polen, over for krigen i Argentina osv. gennemfører vi øjeblikkeligt og effektivt virkende sanktioner, på det teknologiske område langt videre, end noget land gør over for Sydafrika.

Vi er i SF af den opfattelse, at det, der er sket i Polen i de senere år, skal fordømmes. Der er begået et mord for nylig på en pater, Popieluszko, som er forbryderisk. Dette ene mord har vakt enorm opsigt, berettiget, men de flere hundrede mord på gaderne og i fængslerne i Sydafrika har altså ikke ført til et ønske fra dansk side om at optrappe i en grad, der kan ligne det, der var reaktionen på begivenhederne i Polen. Det vidner om, at der er en stor portion smukke ord, men desværre også en stor portion hykleri i disse holdninger. Vi vurderer ganske givet Sydafrika i den officielle danske udenrigspolitik først og fremmest i en østvendt sammenhæng og i højeste grad ud fra økonomiske interesser.

Til sidst i denne sammenhæng skal jeg nævne olieleverancerne til Sydafrika. Det er velkendt, at det er kulimporten og leverancer af olie på danske skibe, der er hovedproblemet i vores forbindelse med Sydafrika. Vi er meget tilfredse med i SF, at vi omsider er kommet i gang på kulområdet. Vi har taget det første skridt i spørgsmålet om olietransporterne, idet det dog er erklæret i modstrid med dansk udenrigspolitik.

Vi bør gå videre på dette område. Vi har været storleverandører til Sydafrika. Vi er